

ЗАРУБЕЖНОЕ ВОЕННОЕ ОБОЗРЕНИЕ

A NATO egyesített fegyveres erőinek hadtápjja

Irta: A. ALEHIN ny. ezredes

(Megjelent: a „Zarubezsnoje Vojennoje Obozrenyje” című folyóirat 1982/10. számában)

A népek békéjének és biztonságának ügyét a múlthoz hasonlóan az imperializmus veszélyezteti. Legagresszívebb köröcinek agresszivitása napjainkban jelentős mértékben növekedett. Ez világosan nyomon követhető az USA katonapolitikai vezetése tevékenységének példáján, amely a nemzetközi kapcsolatokban nyíltan az erőpolitikát folytatva, igyekszik óriási potenciált létrehozni a háború megvívásához. A fegyverkezési verseny mai szakaszát a nyugati országok, elsősorban azonban az USA és a többi NATO-tagállam gazdaságának eddig soha nem látott militarizálása, a haditermelés fokozása és fegyveres erők új kalandokban való részvételre történő előkészítése jellemzi.

Az északatlanti tömb országainak területén már békében hatalmas csapat és flotta erőcsoportosításának, katonai bázis hálózatot, vezetési pontokat és híradó rendszereket hontakoztattak szét, hatalmas tartalékokat és a háború megvívásához szükséges anyagi készleteket halmoztak fel. A NATO európai egyesített fegyveres erőinek részére létrehoztak harmincnapi, az USA fegyveres erőinek részére pedig kéthavi tartalékokat.

Figyelembe véve a kapitalista országokat sújtó energiaválságot, a tömb vezetősége azt javasolta valamennyi európai tagállamnak, hogy alakítsanak 90 napos szükségletnek megfelelően energiahordozó (kőolaj- és kőolajtermék) tartalékokat.

Figyelembe véve a NATO-ban folyó hadigazdasági készülődések intenzitását, a hadügyben végbement technikai forradalmat, valamint a harctevékenységek atomfegyverek, köztük neutronfegyverek alkalmazásával való megvívásának korszerű módjait, amelyek túlnőhetnek az európai korlátozott háború határain és globális jelleget ölthetnek, a nyugati katonai szakértők kezdik újszerűen megközelíteni a szövetséges országok tartalékainak a tömb és a szövetséges országok nemzeti erőinek érdekében való mozgósítását. Értékelve a tagországok hadigazdasági potenciálját és az USA által folytatott helyi háborúk tapasztalatait, ezek a szakemberek számtalan hibát tártak fel a korszerű hadműveletek hadtápbiztosításával kapcsolatos nézetekben és arra a következtetésre jutottak, hogy át kell alakítani a NATO hadtáprendszerét.

A 80-as évek elején az Egyesült Államok és a többi tagországa hozzá kezdett annak a hosszútávú tervnek a megvalósításához, amely előírja a nemcsak az új generációjú fegyverek és harci technika gyártását és a csapatoknak azokkal való felszerelését, hanem az olyan megbízható rendszer biztosítását is, amelynek biztosítani kell azt, hogy a csapatok és a flottaerők álljanak készenlétben a döntő tevékenységek folytatására a fegyveres konfliktus kezdetétől, annak befejezéséig. A NATO-parancsnokság véleménye szerint ezen feladatoknak végrehajtása közvetlen összefüggésben áll a hadtáp szervezésével, mozgékonyosságának és rugalmasságának fokával, továbbá attól, hogy a tagországok fegyveres erői hadtáperőinek és eszközeinek integrációja alapján tudják-e biztosítani a csapatok folyamatos ellátását.

A NATO-tagországok anyagi-technikai biztosítással kapcsolatos közös erőfeszítésének eredményeképpen, ahogy azt a külföldi sajtó hangsúlyozza, kidolgozták a többi EFE hadtápa megszervezésének általános elveit. A legbonyolultabb probléma azonban továbbra is egy hosszú ideig tartó európai háborúnak a hadtápbiztosítása, mivel nagy mennyiségű harci technikát és anyagi eszközt kell időben felhalmozni és utánpótolni. Ugyan ilyen nagy jelentőséget tulajdonít a NATO vezetősége a közlekedési utak és rendszerek állapotának és funkcionálásának, az anyagi eszközök ellenség általi támadása elleni megbízható megővésének és azok lépcsőzésének az európai hadszíntéren.

Különös figyelmet fordítanak a hadtápbiztosítás kérdéseinek akkor, amikor a szövetséges csapatokat sokféle fegyverrel és technikával kell ellátni a nagy intenzitású hadműveletek alatt. Ezen probléma megoldásának érdekében a blokk keretén belül most folyik a fegyverzet-rendszerek egységesítése és szabványosítása. keresik a csapatok megnövekedett anyagieszköz-szükségletei kielégítésének kiegészítő lehetőségeit. Ennek szemléltető igazolásául szolgál az egy katonára eső napi átlagfogyasztás. Amíg az első háború éveiben a 6 kg-nak, úgy napjainkban kb. 20 kg-nak, az USA helyi háborúinak időszakában már 90 kg-nak felelt meg. A NATO-csapatok utolsó évek alatti manőverein már meghaladta a 100 kg-ot. Agresszív terveiknek kidolgozásakor a blokk parancsnokság számol a csapatok megnövekedett fegyver-, lőszer-, üzemanyag-szükségletével és azzal, hogy a hadszíntereken azokból nagyobb tartalékokat kell készíteni.

Hangsúlyozva a többi EFE hadtáp tevékenységi körének bővülését és jelentőségét a NATO-parancsnokság különös jelentőséget tulajdonít a hadtápbiztosítás tervezésének, fontos alkotórésznek tartva azt akármilyen hadművelet kidolgozásakor. A többi egyesített hadtápa feszesebb munkája megszervezésének alapján a parancsnokság igyekszik megtalálni a magasabbegységek és egységek harctevékenysége korszerű viszonyok közötti biztosításának legcélszerűbb formáit és módjait.

A NATO és a nemzeti csapatok hadráprendszerének korszerűsítése első sorban a szárazföldi csapatok hadművelési és csapathadtápa szervezeti felépítése javításának, a nemzeti erők és eszközök integrálásának, a nebezélyfegyverzet és ellátási cikkek egyesített központokban, a hadszíntéren levő raktárakban és bázisokon időben történő felhalmozásának, a közlekedési utak fejlesztésének vonalán és egyéb irányokban folyik. Az északatlanti blokk parancsnoksága törekszik a meglévő hadtápbiztosítási rendszer egyszerűsítésére, annak mozgékonyabbá és operatívabbá tételére, a hadtápbiztosítók és -egységek csapatok harcrendjeihez és a flottaerőkhöz való közelítésére.

Nyugati szakemberek véleménye szerint a tagországok fegyveres erői korszerű hadtápjá szervezésének biztosítani kell: békében a csapatok állandó harc-készültségét és napi tevékenységét, kiélezett nemzetközi helyzetben a hadtápszerveknek és a gazdaságnak béke állapotról háborús állapotra való átállítását, háborúban – a hadtápegységek és -alegységek központosított, operatív és rugalmas vezetését, a csapatoknak a harc megvívásához szükséges mindenféle anyagokkal való ellátását.

A NATO EFE harctevékenység megvívásához való állandó készenlétének biztosításához elsősorban Közép-Európában a blokk parancsnoksága jelenleg bonyolult, a tagországok nemzeti erőforrásait felhasználó egyesített hadtáprendszerrel rendelkezik. Ezen rendszeren belül első lépésként létrehozták a nemzeti hadtápszervek tevékenységét tervező és koordináló szerveket, majd később az alapvető anyagi eszközök egyesített ellátó szolgálati ágát. Az infrastruktúra és a közös haditermelés korszerűsítésének céljából fogantatott rendszabályok a külföldi szakemberek véleménye szerint lehetővé tették a blokk anyagi-technikai bázisa alapjainak lerakását.

Napjainkban az EFE hadtápjá egy soknemzetiségű vezető szerv, az anyagi, technikai és egészségügyi biztosításának bonyolult rendszerével és az magába foglalja a blokk felső hadtápszerveit, a nemzeti tervező és végrehajtó apparátussal, valamint az intézeteket és az egységeket a háborús térségben és a hadszíntereken (lásd az ábrát). A hadszíntereken a hadtápszervek felosztódnak hadművelleti és csapatszervekre. Az előbbieket a blokk megfelelő egyesített parancsnokságának, az utóbbiak a nemzeti magasabbegységek és egységek parancsnokainak alárendeltségébe tartoznak.

A külföldi sajtó értesülései szerint az egyesített és nemzeti hadtápszervek, -egységek és -intézetek az utánpótlási és a harctevékenységek övezetekben helyezkednek el a hadszíntéren. Az utánpótlási övezet magába foglalja a harctevékenységi övezettel határos szárazföldi, tengeri körzeteket és légteret. Itt helyezkednek el a tartalék és a szakcsapatok, a légiere és haditengerészeti támaszpontok, a különböző rendeltetésű hadtápegységek és -alegységek, a központi és regionális raktárak, csapatok és flottaezők minden oldalú hadtápbiztosításához szükséges, mind a már széthontakozott, mind az újonnan beérkező anyagi technikai eszközök készleteikkel. Ide tervezik szállítani az USA, Kanada, Nagy-Britannia és más országok területéről a szükséges ellátási anyagokat, tárolni és átadni azokat a hadművelleti övezetben tartózkodó egységek és alegységek közvetlen ellátására. A repülő és haditengerészeti bázisok képezik az egyesített repülő- és flottaezők alapvető anyagi-technikai biztosító állomásait. Ezeket alakítják meg az üzemanyag-, lőszer-, élelmiszer- stb. készleteket.

A hadművelleti övezetben tartózkodó csapatokat a csapathadtáp egységek és alegységek látják el közvetlenül minden szükségességgel.

Az USA és a NATO fegyveres erői parancsnokságának véleménye szerint a hadtápszolgálat tevékenységének az alapvető célját a csapatok előretolt lépcsőinek a biztosítása képezi. Ezért a harci egységek és magasabbegységek hadtápjának egyik legfontosabb helyet tulajdonítanak az anyagi-technikai biztosítás rendszerén belül.

Bizonyos sajátossággal bír a NATO utóbbi időben mozgó település vonalán korszerűsítendő haditengerészeti erőinek hadtápbiztosítása a külföldi szakemberek véleménye szerint. Ellentétben a stacionerrel, az alkalmas a flottaezők

hadrafoghatóságának fokozására, a hajók folyamatos tengeren való tartózkodási idejének az anyagi-technikai biztosítási rendszer életképességének növelésére és a flotta parti bázisoktól való függésének csökkentésére. Ebből a célból állandóan több mint 1000 hajóval akarnak rendelkezni. A külföldi sajtó értesülései szerint a haditengerészeti támaszpontokon bővül a kikötő övezet, nőnek a hajó javítómunkák elvégzésének lehetőségei, modernizálódik a kikötői berendezés, medermélyítő munkálatokat, egyéb rendszabályokat végeznek, ill. foganatosítanak.

A hadtápbiztosítás szervezésének korszerűsítésekor a NATO-parancsnokság nagy jelentőséget tulajdonít a hadtáp alapvető tevékenységi szférája integrálásának, ami mindenképp a csapatok ellátásának központosításában és a fegyverzet szabványosításában nyilvánul meg. Az európai hadszíntéren pl. létrehozták és a blokk keretén belül funkcionálnak az üzemanyag-ellátó, katonai szállító, közös fegyvergyártó és javító egyesített hadtáprendszerek. Az egyesített központi bázisokon és raktárakban lőszer-, üzemanyag- és élelmiszertartályokat, tartalékalkatrészeket halmoznak fel.

Aktívan építik a hadszíntereket, amelyeken észrevehetően bővül a támpontok, bázisok, raktárak, stacioner gyógyintézetek, és más hadtápjelenségek hálózata és nő azok befogadóképessége.

A külföldi szakemberek véleménye szerint a blokk vezetőségének jóval nagyobb mértékben sikerült elérni az EFE-nek egyes anyagi-technikai eszközökkel való ellátását, mint a fegyver, haditechnika és hadtápeszközök szabványosítását és egységesítését. Számításaik szerint a fegyverzet szabványosítási programnak valamennyi tagország általi végrehajtása 30%-kal növelhetné a létrehozott csapatcsoportosítások harci lehetőségeit és jelentősen csökkenthetné a fegyver és harci technika kifejlesztésével és üzemeltetésével kapcsolatos kiadásokat.

A NATO-tagállamok fegyverzet szabványosításának technikai és gazdasági problémái, a katonai szakemberek véleménye szerint szoros összefüggésben van a hadtápbiztosítás elveivel és nagymértékben befolyásolja központosított ellátás megvalósítását. Ezek a szakemberek úgy gondolják, hogy mindezeknek következtében az egyesített központok, bázisok és raktárak létrehozása, valamint a magasabbegységek és egységek központosított ellátása csak a fegyver, harci technika, hadtápeszközök és ellátási cikkek – ma még korántsem befejezett – szabványosítási programjának az Északatlanti Szövetség keretén belüli megvalósítását követően lehetséges. A NATO katonai tervező bizottságának szerveként létrehozott különböző fegyverrendszer ellátó és technikai biztosító főnökség, ahogy azt a külföldi sajtó is kihangsúlyozza, annak következtében, hogy a blokk országaiban a szervezetszerű fegyverzetek között nagy a különbözőség, mind a mai napig nem talált hatékony alkalmazásra.

A berendezés szabványosításának, a műszaki karbantartás, javítás és ellátás univerzálásának területén legnagyobb sikereket a NATO légierői értek el, amelyeknek repülőgépei pl. leszállhatnak Közép-Európa majdnem valamennyi bázisán és repülőterén, azokon vételezhetnek üzemanyagot, megfelelő technikai segélyben részesülhetnek és utántölthetik a lőszereket.

Ezen kívül a sajtó még említést tesz a hadtápszervek úgynevezett „Kettős alárendeltségével” kapcsolatos nehézségekről. A probléma az, hogy a blokk EFE-inek az ellátása a NATO-nak átadott csapatok ellátásáért való nemzeti

felelősség elvén épül fel és azt az egyesített és a nemzeti hadtápszervek közösen oldják meg. A nemzeti hadtáperőknek és eszközöknek a NATO-parancsnokság hadműveleti alárendeltségébe való átadását még háború esetére sem irányozták elő. Azok a nemzeti parancsnokságok állományában maradnak és felelnek a NATO-nak átadott csapataiknak ellátásáért.

Háborúban, amikor az európai hadszíntéren a harctevékenységek tovább folytatásának biztosítására szükséges anyagi-technikai eszközkészleteket részben vagy teljesen megsemmisíthetik, tervezik az ellátási cikkeknek az óceánon túlról (főleg az USA-ból és Kanadából) való tengeri vagy légi szállítását.

A „NATO'S FIFTEEN NATIONS” folyóirat adatai szerint nagyobb csapatkontingens és rakomány Nyugat-Európába történő átszállításakor, záros határidőn belül át kell szállítani az Egyesült Államokból 1,5 millió főt. kb. 12 millió tonna rakományt és több mint 12 millió tonna üzem- és kenőanyagot. Feltételezik, hogy erre a célra igénybe kell venni nemcsak (a több mint 200) amerikai hajónak jelentős részét, hanem a blokk többi országainak (mintegy 600) hajóját is. A személyi állományt főleg légi úton fogják szállítani. A NATO EFE-inek további hadtápbiztosítására havonta mintegy 1000 hajófordulóra lehet szükség.

A reális lehetőségekből és a tengeri és légi szállítóeszközök lefolytatott gyakorlatok alatti alkalmazásának tapasztalatából kiindulva, a blokk parancsnoksága próbálja keresni ezen probléma megoldásának útjait. A nehézfegyverzet idejében való felhalmozásának és a hadtáp közlekedési utak Európában való előkészítésének, továbbá a szállító légierő és a flotta lehetőségei növelésének következtében az amerikai fegyveres erők parancsnoksága 1984 végén két hét leforgása alatt képes lesz 2,5-szeresére növelni szárazföldi csapatainak létszámát a közép-európai hadszíntéren.

Az utóbbi években a NATO vezetősége rendszeresen ellenőrzi a hadtápbiztosítási terveket és az anyagi-technikai biztosítás megszervezésének újabb módjait dolgozza ki a törzsek és csapatok hadműveleti és harckiképzésének folyamán, amelyeket felhasználnak a megfelelő programok létrehozásakor. A blokk országai egyesített és nemzeti fegyveres erőinek manőverein és gyakorlatain gyakorolhatják a hadtápszervek teljes harckészültségbe helyezésének, a csapatok és rakományok hadászati szállításának biztosításának, az anyagi-technikai biztosítás és a hadtáp központosított vezetése megszervezésének kérdéseit. Ezekbe bevonják a gazdasági erőforrások mozgósítási és a csapatok háborús viszonyokhoz maximálisan közelített tevékenysége biztosítási terveit ellenőrző polgári szervezetek és különböző intézeteket is.

A hadtáp mobilitása növelésének céljából a hadtápszervek háborús állapotra való átállításának normatíváit csökkentették, a NATO-parancsnokság hadműveleti alárendeltségébe átadandó hadtápegységek harckészültségének fokozatát növelték, keresik a hadászati szállítások biztosításának és a csapatok szállítási lehetőségei bővítésének útjait.

Nyugati szakemberek értékelése szerint a NATO egyesített fegyveres erőinél az utóbbi években átszervezték a hadtápszervek tevékenységét és átalakították azok szervezeti felépítését, növelték a hadtápbiztosítási rendszerek mobilitását és megbízhatóságát. A blokk meglévő hadtápbiztosítási rendszere véleményük szerint azonban arra az esetre, ha Európában háborús konfliktus keletkezne, kevésbé hatékonyak bizonyulhatnak és nem biztosítják a tervezett hadmű-

veletek megvívását. Az itt létrehozott anyagieszköz-tartalékok már a háború kezdeti időszakában megsemmisülnek, az európai NATO-tagállamok gazdasága megbénul, a csapatoknak és rakományoknak az óceánról túlról való átdobása pedig nehézségbe fog ütközni.

A hadtápbiztosítás felmerült problémái és az egyesített hadtáp egész mechanizmus funkcionálásának bonyolultsága hangsúlyozza a külföldi sajtó, minden bizonnyal a NATO-parancsnokság hadtáppal kapcsolatos jogainak bővítésével, annak további integrálásával és a blokk egyesített fegyveres erői anyagi-technikai biztosításának javításával kerül megoldásra. Számolni lehet azzal is, hogy agresszív elgondolásai megvalósításának érdekében az USA és az Észak-atlanti Szövetség vezetősege továbbra is törekedni fog az európai országok gazdaságának militarizálására irányuló együttműködésének kiszélesítésére.